

(א) [פסחים פ"ו: ט] דמריס
[א: א] בנרות ה
(ב) קדושין ט"ז: (ג) וימנע
סה: סוף מס' ד"א
(ד) סנהדרין ק"ז: (ה) [פסוה
מן סנהדרין ק"ז: (ו) [פסוה
(ז) מנלה ט"ז: (ח) ויזיל
דמנאי: (ט) [לקמן ג"ג:
(ע) [ע"י אר"י פרק ל"ד]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי מוריד
לנבנות לברות שם הגה"ר

גליון הש"ס

גב' עד יעקב לא היה
חולשא. ע"פ ז"כ דף
ט"ז ע"כ מופ' ד"ה שכל
וע"פ רש"י במוטם בראשית
(כ"ח) בפקוק ומה ה"ל
ישלמה ובחוקי שם:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה משמין
ביניהם לא בפחות ט"ז.
ז"כ ורמב"ם מפרש
שממשין הימך בשכירות
והפחות וטמן הח"י וכן
פי' ב"כ ק"ו ע"א:

לעני רש"י

צנטיני"ר [צנטיניני"ר].
משקל של מאה תירוד.
פרונצ"ש [פרונצני"ש].
פולי ברובים.
גובריני"ל [גובריני"ל].
הנה הסתייג.

מוסף רש"י

מכאן שמסרביץ לקטן.
מלקבל דכרי עד שפיצר בו,
ואין מסרביץ לגדול. שכן
במלאכה שאמרו לנאכהם
כן מפשה, ולא סריבו בו,
ולטוב אמרו כי כמזכר נלץ
עד ופלך עם מלך (פסחים
פ"ה). עובר לטובה. ככל
מקום שיש סחירים מקלנין
אומן כמורת שקלים
(בבב"ר טו). קנטרי. מאה
סלים ככל שקל (שם).
פירשה נדה. שחור לא
אורח כנשים עלומות ה"ס
ונמנע מפסק (בראשית
י"ח ט) וכן יצחק ויחם תמאה
ומלך וכן הנק"ה, אבל לא
העונות ששמה ה"ס
בטומאה (ד"ה י"א).
ירשאל אדם באכסניא
שלו. לאש על האשה
ולאשה על האיש (בראשית
י"ח ט). אין שואלין
בשלוש אשה ככלל. שאם
ממן שאלת שלום ישו
כנילים זה עם על ידי
שלום ויבואו ללוי מיכה
(דברים טו). ואדוני זקן.
שחי אמרה לטון מזי
ובכנה ה' הקב"ה ללוי מיכה
לנאכהם כגרי למה זה
למקה שרה וגו' ואלו זקנים
ושניה הדבר מניי העולם
(יבמות ט"ה). בעא רחמי
והיה חולשא. כ"כ שיהא
פנאי לבניו ללא כל אחד
ואחד ממקומו להיות עליו
בשעת מיתה. שכיב שואלין
שנפל למטה יודעין שימות

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פ"ו.

עין משפט
נר מצוה

א ב מ"י פ"ח מהל'
אסורי ביאה הלכה ה'
סמג לאין קבו טו"ע
ה"ע ק"י כ"ה סעף ו
וכפי' המוס':
יא ג מ"י פ"ע מהלכות
שכירות הל' ג סמג
עשין פט טו"ע ח"מ ס'
שלא סעף ג:
יד ד מ"י פ"ב ע"ה הל'
ס סמג עשין ט'
טו"ע ח"מ ס' ע"ה ס"ב:

תורה אור השלם

- 1 ויפצר בם מאד א"ר אלעזר⁶ מכאן שמסרביץ לקטן ואין מסרביץ לגדול כתיב² ואקחה פת לחם וכתוב³ ואל הבקר רץ אברהם אמר רבי אלעזר⁴ מכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושים מנולן מעפרון מעיקרא כתיב⁵ ארץ ארבע מאות שקל כסף ולבסוף כתיב⁶ וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עובר דקר מנייה אלא⁷ קנטרי דאיכא דוכתא דקרו ליה לתיקלא קנטורא כתיב⁸ קמה וכתוב⁹ סלת א"ר יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים ותר מן האיש כתיב¹⁰ לוישי ועשי עוגות וכתוב¹¹ ויקח חמאה וחלב וכן הבקר ואילו לחם לא אייתי לקמיהו אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משמיה דרבי מאיר אברהם איבנו אוכל חולין בטוהרה היה ושרה אמנו אותו היום פירסה נדה¹² ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל להודיע ששרה אמנו צנועה היתה אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי יצחק יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה אלא מאי באהל כדי לחבבה על בעלה רבי יוסי ברבי חנינא אמר כדי לשגר לה כוס של ברכה תני משום רבי יוסי למה נקוד על אוי שבאליו לימדה תורה דרך ארץ שישאל אדם באכסניא שלו¹³ והאמר שמואל¹⁴ אין שואלין בשלום אשה כלל יעל ידי בעלה שאני¹⁵ אחרי בלותי היתה לי ענדא אמר רב חסדא אחר שנתבלה הבשר ורכו הקמטין נתעדן הבשר ונתפשטו הקמטין וחזר היופי למקומו כתיב¹⁶ ואדוני זקן וכתוב¹⁷ ואני זקנתי ולא מותיב הקב"ה כדקאמרה איהי תנא דבי רבי ישמעאל¹⁸ גדול שלום שאפי' הקב"ה שינה בו שנאמר¹⁹ ותצחק שרה בקרבה וגו'²⁰ ואדוני זקן וכתוב²¹ ויאמר ה' אל אברהם וגו' ואני זקנתי²² ותאמר מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה כמה בנים הניקה שרה אמר רבי לוי אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו עשה סעודה גדולה היו כל אומות העולם מרגנים ואומרים ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בנינו הוא ולא עוד אלא שעושיין משתה גדול להעמיד דבריהם מה עשה אברהם איבנו הלך וזימן כל גדולי הדור ושרה אמנו זימנה את נשותיהם וכל אחת ואחת הביאה בנה עמה ומניקתה לא הביאה ונעשה גם בשרה אמנו ונפתחו דדיה כשני מעיינות והניקה את כולן ועדיין היו מרגנים ואומרים אם שרה הבת תשעים שנה תלד אברהם בן מאה שנה יוליד מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונרמה לאברהם פתחו כולם ואמרו²³ אברהם הוליד את יצחק²⁴ עד אברהם לא היה זקנה מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם אתא אברהם בעא רחמי והוה זקנה ונאמר²⁵ ואברהם זקן בא בימים²⁶ עד יעקב לא היה חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר²⁷ ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא היה דחליש ואתפח אתא אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר²⁸ ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה חלי אחריתי תנו רבנן²⁹ שלשא חלאין חלה אלישע אחד שדרפשו לגיחו בישתי ידיו ואחד שגורה דובין בתיניקות ואחד שמת בו שנאמר³⁰ ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמרו להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כו': אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב חסדא פת קטנית תנן או פת וקטנית תנן אמר ליה האלהים צריכה וי"ו³¹ כי מורדיא דלברות: רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו צריך הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא³² דתנן השוכר את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר נותן לו כפחות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכמים ואומרים ימשמנין בנייהם: **מתני'** ואלו³³ אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתו ובדבר שגידולו מן הארץ שאין אוכלים העושה במחובר לקרקע בשעה

למה נקוד על אוי שבאליו. צבראשית רבה א"י נקוד למ"ד אינו נקוד א"ר שמעון כל מקום שאמה מולא כתיב רבה על הנקודה אמה דורש את הכתב וכאן שהנקודה רבה אמה דורש את הנקודה איז אברהם אמר רבי עוריה כשם שאמרו לו לנאכהם איה שרה כך אמרו לשרה איה אברהם וה"נ הוי פי' הכא אבל לפי' דפירש דמשום הכי נקוד דעל חנם שאלו לו קשה דהיה לו לנקד על איה שרה דהיא עיקר השאלה שאלו עליה: ע"ל ידי בעלה. היינו דוקא לשאל איה פלוגית אבל לשאל בשלומה אפילו ע"י בעלה אסור כדאמר' צ"י עשרה יוסקין (קדושין דף ע' ושם ד"ה אין ע"ש ל"ע קמ"ה): **פת קטנית** תנו. הא פשיטא דר' יוחנן אמר לבנו פת וקטנית ולא פת של קטנית אלא הכי מיבעיא ליה פת קטנית תנן ואפ"ה משמע שפיר פת הנאלכת עם הקטנית ולא משמע פת של קטנית וטעמא משום דאין רגילין לעשות פת של קטנית וי"מ לחדס שאמר ליתן לפועלו פת קטנית שצריך ליתן להם פת וקטנית או דלמא פת וקטנית תנן אבל אם אמר לו פת קטנית כלל ו' הוי פסק וכלל מנהג:

במחובר בשעת גמר מלאכה. פי' שאין צריכין עוד לקרקע כגון הקוצר והצולר ילא המנכס והעודר ומפיק ליה בגמרא מואל כלין לא תמן זמנא שאמה נותן לכליו של בעל הבית וצמלוש קודם גמר מלאכה היינו גמר מלאכה למעשר ובגמרא מפיק ליה מדיש: **אמא**

הוא חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר²⁷ ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא היה דחליש ואתפח אתא אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר²⁸ ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה חלי אחריתי תנו רבנן²⁹ שלשא חלאין חלה אלישע אחד שדרפשו לגיחו בישתי ידיו ואחד שגורה דובין בתיניקות ואחד שמת בו שנאמר³⁰ ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמרו להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כו': אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב חסדא פת קטנית תנן או פת וקטנית תנן אמר ליה האלהים צריכה וי"ו³¹ כי מורדיא דלברות: רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו צריך הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא³² דתנן השוכר את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר נותן לו כפחות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכמים ואומרים ימשמנין בנייהם: **מתני'** ואלו³³ אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתו ובדבר שגידולו מן הארץ שאין אוכלים העושה במחובר לקרקע בשעה

וממקלנין וכלין [סנהדרין ק"ז]. ואחד שגירה דובין בתיניקות. בעון שגיה לזכיס כמיקומו (סוטה טו). חלה את חליו אשר ימות בו. ועל חלו ימות בו (שם).